nemá dodatečně vzejíti nijaká ujma z tohoto dosavádního obyčeje obchodníkům železem, kteří vykonávali živnost tuto v poctivé víře příslušejícího jim k tomu oprávnění, a že tedy vzhledem ku potřebám obecenstva na venkově, kde není kartáčníků, i nadále dovoliti se může obchodníkům železem prodej zboží kartáčnického.

3. Otázka, jsou-li holiči a vlásenkáři beze zvláštního ohlášení oprávněni prodávati kartáče na vlasy a hřebeny, zodpověděna byla na základě konaného šetření min. výnosem ze dne 31. července 1889 č. 13226 v tento smysl: Vzhledem k té okolnosti, že zmíněný prodej úzce souvisí s povahou živnostenského provozování jmenovaných živnostníků, jaká se všude ustálila, spočívá na dávném zvyku a doposud byla v zájmu obecenstva vykonávána, není příčiny k tomu, aby se zapovědělo bradýřům, holičům a vlásenkářům starodávné obchodování kartáči na vlasy, hřebeny, zbožím voňavkářským, jehlicemi do vlasů a jiným zbožím naležejícím v obor jejich živnosti a obmezujícím se jen na zákazníky jejich, pokud jen tento prodej neprovozuje se v tom rozsahu, že se vlastně jeví býti samostatným odvětvím živnostenským.

Živnost klempířská.

Živnost klempířská náleží k živnostem řemeslným a zabírá v sobě výrobu zboží z pocínovaného, pocinkovaného nebo poniklovaného plechu, kuchyňské nádobí a pod., dále též zboží z mosazi a z měděného plechu, jakož vůbec všechny práce z tenkého plechu železného. Rozsah živnosti klempířské vyplývá z vývoje živnosti samé; používaliť prvotně klempířové při pracích svých jedině plechu ze železa, z něhož pořizovali i jemné práce, jmenovitě zbroj; pročež vyskytuje se i zbroj jakožto odznak cechu klempířského (obch. a živn. komora v Plzni). Klempíři jsou oprávněni natírati též podkrovní žlaby a krytbu střech, jež byli sami vyrobili, jelikož dle § 37 řádu živn. každý živnostník má právo prováděti si sám veškery práce potřebné k úplnému zhotovení výrobků svých a natírání jeví se býti potřebným k ochraně kovu proti vlivům ovzduší. Klempíř však není nikdy oprávněn prováděti samostatné práce natěračské (obch. a živn. komora těšínská). Klempíři oprávněni jsou vyřezávati sami skleněné tabule do luceren (svítilen), jež jsou výrobky jejich, jelikož při těchto svítilnách náležejících bez nejmenší pochyby ku výrobě klempířů, vřezání do skla podřízenou má úlohu a vzhledem ku § 37. řádu živn. nedá se klempířům odejmouti. Pocínování měděného a železného nádobí k vaření, k čemuž má se používati úplně čistého, olova prostého cínu, přináleží výlučně jen mědikovcům, kdežto při menších správkách předmětů domácí potřeby, jako jest ku př. zaletování děravých nebo jinakým způsobem vadných měděných předmětů (láhví k zahřívání, konvic na čaj (samovarů), nádob na vodu a pod.), nelze ani v městech ani na venkově ničeho namítati proti tomu, obstará-li práci takovou klempíř, jelikož zhusta i mědikovci vyřizují správky zboží plechového (obch. a živn. komora vídeňská). Klempíři jsou dále oprávněni zhotovovati hromosvody a vyřizovati správku jejich, jestliže prokáží k tomu potřebné vědomosti z fysiky (obch. a živn. komora solnohradská).

Klempíři byli dříve vřaděni do 3. třídy řádu platícího pro dělníky zboží ocelového a železného ze dne 5. září 1785, totiž do třídy kovářů zámků, železa a plechu. Proto jsou též klempíři oprávněni zhotovovati nejen kamna a roury, nýbrž podobně, jako zámečníci, smějí vyráběti

i dvéře ku kamnům (výnos dolnorak. místodrž. ze dne 7. prosince 1889 č. 16395). Klempíř namnoze obchoduje lampami a jako takový oprávněn jest také (vedle min. výn. ze dne 20. prosince 1885 č. 16366) prodávati části lamp, ba i sklenice; není však oprávněn vésti obchod náčiním emailovaným (smaltovaným) a zbožím železným. Skutečnost, že obchodníci železem beze vší závady prodávají zboží plechové, nemůže ještě zakládati právo k tomu, aby klempíři jako takoví vedli obchod zbožím železným a nádobím smaltovým, jelikož nikde a nijakž stanoveno není, že by tyto kategorie náležely v odbor klempířů (obch. a živn. komora chebská; srv. k tomu sbírku živnost. dobrozdání a rozhodnutí, a sb. »Frey a Mareš«, str. 503—520).

Živnost kloboučnická.

I. Část všeobecná.

Živnost kloboučnická patří k živnostem řemeslným a záleží ve zhotovování klobouků z nejrozmanitější látky. Z příčiny této i fabrikace klobouků čítá mnoho průmyslových odvětví. Nejrozšířenější jest pak výroba klobouků plstěných; v Anglii a ve Francii staly se pokusy zavésti i v tomto odvětví průmyslu práci strojovou, než skutečný výsledek mohl býti docílen doposud jen při hrubších a polojemných tovarech. Německé živnosti kloboučnické nestačí uspokojiti potřebu říše své a proto dováží se neustále ještě mnoho klobouků z Francie, Belgie a Anglie. Kloboučnictví stalo se tam průmyslem domácím a provozuje se velice příhodně uspořádanou dělbou práce. Francie (jmenovitě Paříž) vyváží klobouky výborné jakosti; vedle klobouků plstěných a hedvábných největšího rozšíření docházejí klobouky slaměné. Ony nízké klobouky se širokými okraji, kteréž za doby revoluce se začaly nositi a jako klobouky demokratů prvotně obliby nedocházely, jsou opětně s rozmanitými obměnami ve tvaru i barvě pro účelnost svoji dnes u všeobecné potřebě.

II. Rakouský průmysl kloboučnický.

Co do rozsahu těchto živností naskytuje se více sobě nezřídka odporujících dobrozdání komor obchodních a živnostenských (srv. sbírku Frey a Mareše). Kloboučníci jsou oprávněni veškery druhy plstěných klobouků vyráběti, cíditi a upravovati i prodávati (dobrozdání obch. a živn. komory štýrskohradecké a vídeňské). Kloboučník jest přirozeně oprávněn nikoli jen zhotovovati nové klobouky, nýbrž i spravovati a čistiti staré klobouky (obch. a živn. komora linecká). Již pojmenování kloboučnické živnosti samo o sobě mělo by vylučovati veškery pochybnosti co do provozování a rozsahu jejího; kloboučník oprávněn jest vyráběti klobouky vůbec, tedy klobouky druhu libovolného, a to tím spíše, jelikož nijaká jiná živnost nezabývá se výrobou klobouků, jakožto výhradným předmětem své činnosti. Potud, pokud by slušelo klásti váhu na přísudek »vyzdobených« (»aufgeputzte« t. j. dámské klobouky), jest kloboučník rovněž k tomu oprávněn, a to hlavně vzhledem ku předpisu § 37. řádu živn. Hlavní součástkou každého dámského klobouku jest přece klobouk sám, tedy při plstěných dámských kloboucích jest výrobkem živnostenské činnosti kloboučníkovy, výzdoba ona pak jest vlastně při tom jen věcí vedlejší. Výzdoba klobouků — předpokládáme-li, že se provozuje po živnostensku — jest živností svobodnou, a to z toho důvodu, že lze si ji osvojiti, aniž by potřebí bylo zručností nějakých, jichž nabýti lze jen několikaletým vyučením a praktickým zaměstnáním v této odborné práci; u vykonávání živnosti